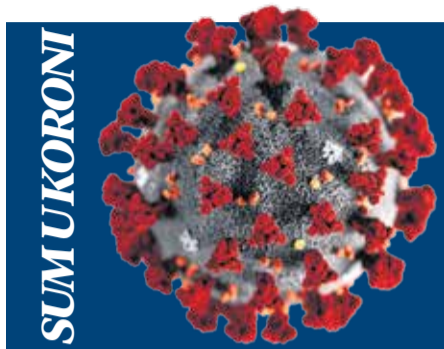

Nastavnici, uz pedagoške, pokazali i zavidne prezenterske kvalitete: Uspješna SUM TV škola

Sveučilišna televizija - novi obrazovni medij za budućnost

universitas

MOSTARIENSIS

Br.12

SVEUČILIŠNE NOVINE
SVEUČILIŠTA U MOSTARU

SREDIŠTE INFORMACIJSKIH TEHNOLOGIJA I
INOVACIJA BIT ĆE U KAMPUSU U RODOČU

Koncept objekta SUMIT-a korak u napretku znanosti

PROF. DR. ZORAN TOMIĆ,
rektor Sveučilišta u Mostaru

Digitalnom transformacijom postajemo prvo online sveučilište

Na cijelom Sveučilištu otvoreno oko 2500 e-kolegija. To je povećanje od 307% broja korisnika, odnosno 338% broja studenata i 635% broja nastavnika te 812% broja otvorenih kolegija

STUDENSKI ZBOR

U vrijeme pandemije studenti pomažu svojim budućim kolegama

INTERVJU: DOC. DR. TOMISLAV VOLARIĆ

IT centar ima potencijal postati lider u digitalizaciji cijele vertikale obrazovanja

Uvodnik

Prof. dr. Zoran Tomić, rektor Sveučilišta u Mostaru

Digitalnom transformacijom postajemo prvo online sveučilište

Sve je jako jednostavno. Jučer je prošlo i neće se više nikada vratiti. Danas je već sutra, a sutra je naša budućnost. A budućnost je digitalna.

Sveučilište u Mostaru "jučer" je bilo u pandemiji koronavirusa. Bio je to izazov za sve nas, menadžment Sveučilišta, dekan, profesore, studente i sve druge djelatnike. Vrlo brzo morali smo prijeći iz jednog sustava rada i učenja u novi, do tada nama manje poznat, posebno kad su u pitanju ishodi učenja. Odluka o prelasku na učenje na daljinu (distance learning) bila je i logična i jedino moguća. A bila je moguća jer je Sveučilište u Mostaru stvorilo IT središte koje je bilo i danas je nositelj digitalne transformacije obrazovanja, na svim razinama u društvu. Tako je IT pozicioniran strateški u radu i razvoju Sveučilišta. Strateška uloga omogućila je našem SUMIT-u stvaranje digitalnog identiteta, platforme za e-učenje, stvaranje partnerskih odnosa s CARNET-om, SRCE-om, HT ERONET-om, Ericssonom Nikolom Teslom i drugim institucijama.

U dvije godine rada, s malobrojnom ekipom velikog entuzijazma, SUMIT je postao prepoznatljiv po kontinuiranom osiguravanju stabilnog i kvalitetnog rada e-infrastrukture Sveučilišta u Mostaru.

Ne ulazeći u razmišljanje je li statistika točan zbroj netočnih podataka, naša analiza pokazuje da je Sveučilište u Mostaru u trenutku izbijanja pandemije COVID-19, tj. do uvođenja mjera 13. ožujka 2020. i usvajanja smjernica za organizaciju nastave na daljinu, imalo u našem sustavu SUMARUM 2402 korisnika, od kojih je bilo 1937 studenata i 136 nastavnika, a broj otvorenih kolegija bio je 274. Danas u SUMARUM-u gotovo je 10 tisuća korisnika, od kojih je gotovo 8500 studenata te više od 1000 nastavnika. Ukupno je na cijelom Sveučilištu otvoreno oko 2500 e-kolegija. To je povećanje od 307% broja korisnika, odnosno 338% broja studenata i 635% broja nastavnika te 812% broja otvorenih kolegija.

Bilo je to jučer. Jučer koje je ohrabrio i osvjedočilo da možemo i znamo suočiti se s krizom i krizu iz opasnosti pretvoriti u priliku. No, kako iskoristiti tu priliku i iz onoga što je danas prijeći u sutra i budućnost? Uvjeren sam kako trebamo iskoristiti novo stečeno iskustvo korištenja online tehnologija i još jače, bolje, brže i kvalitetnije iskoračiti u novu digitalnu transformaciju Sveučilišta u Mostaru. A nova digitalna transformacija Sveučilišta u Mostaru znači ne vraćanje na staro i potrošeno, nekonkurentno, ni kod nas ni u svijetu. Nova digitalna transformacija znači jačanje sustava SUMIT-a, intenziviranje učenja na daljinu, otvaranje novih online studija, razvijanje online poslijediplomskih i doktorskih studija, studija na engleskom i drugim jezicima. Nova digitalna transformacija Sveučilišta u Mostaru znači produkciju e-sadržaja. Profesionalnom produkcijom nastave i predavanja, stavljanjem tih predavanja na poznate i priznate e-platforme, kako naše tako i svjetske, želimo stvoriti i vlastiti SUM MOOC (Massive open online course), masovne otvorene online tečajeve koji će biti prepoznatljivi kao platforma koja ima najbolje sadržaje za ovaj dio Europe. Moramo konkurentnošću pridobivati nove korisnike, studente, pa i financijska sredstva.

Nova digitalna transformacija je transformacija samih nas, menadžmenta, profesora, nenastavnog osoblja i svih dionika u procesu oblikovanja modernog sveučilišta. Naša transformacija mora nas dovesti do novih znanja i vještina, konkurentnih kod nas, u Europi i svijetu. Uvjeren sam kako do institucionalne transformacije možemo doći samo osobnim promjenama. A te promjene nisu, opet zbog nas samih, nego zbog naših studenata, sadašnjih i budućih, i zbog našeg Sveučilišta u Mostaru. Želimo postati prvo, snažno i jako online sveučilište u ovom dijelu Europe. To možemo i to moramo. To je naša budućnost.

BUDUĆNOST OBRAZOVANJA

POTPUNA DIGITALIZACIJA osnovnih i srednjih škola počinje iduće školske godine

Maja Marić

Pandemija, online nastava, platforma, Google Meet, video-poziv, videolekcije, GSuite - riječi koje opisuju stanje u obrazovanju u posljednja dva mjeseca, od proglašenja pandemije koronavirusa i obustavljanja klasičnog oblika izvođenja nastave. Sve razine ob-

razovanja našle su se pred istim izazovom, kako uspostaviti nastavu na daljinu.

Zajednički odgovor

Na sastanku Koordinacije ministara obrazovanja, znanosti, kulture i sporta županija u kojima se nastavni plan i program izvodi na hrvatskom jeziku, zavoda za

školstvo ZHŽ i HNŽ-a, predstavnika nakladničkih kuća s rektorom SUM-a prof. dr. Zoranom Tomićem i doc. dr. Tomislavom Volarićem, voditeljem SUMIT-a, u prvim danima pandemije Sveučilište je ponudilo školama zajedničku platformu za distribuciju sadržaja, dok je HT Mostar omogućio tehničku podršku. - Danas

naši učenici svakodnevno rade na platformi, naši nastavnici redovito unose nove sadržaje, zatim koriste moderne dostupne alate za povezivanje s učenicima, a ljudi koji rade na održavanju neumorno prate i čuvaju cijeli ovaj proces.

Online platforma

Koronavirus nas je ujedinio

u zajedničku priču, ovu priču svakako moramo zajednički nastaviti pričati i u budućnosti kroz suradnju na digitalizaciji osnovnih i srednjih škola, što je svakako veliki korak našeg obrazovnog procesa. Tu priču i sve povjerenje povjerali smo Sveučilištu u Mostaru - istaknuo je Petar Galić, voditelj Koordinacije ministara.

prof. dr. Ivo Čolak, voditelj Ocjela za znanost i obrazovanje HNS-a u BiH

Ružica Mikulić, ministrica obrazovanja, znanosti, kulture i sporta ZH županije

Željko Čorić, ravnatelj Zavoda za školstvo HN županije

Događaji koji su nas zadesili u prethodnom razdoblju ostavili su trajan trag na svima nama. Dogodilo se to da smo se preispitali gdje smo jaki, a gdje smo slabi. Stvorili smo, ako ništa drugo, dobre temelje za nadogradnju

39

Više od 130 škola koristi platformu skole.sum.ba

1500

nastavnika na online edukacijama

2

Više od 2 milijuna posjeta platformi

5000

Više od 5000 virtualnih učionica

1200

Više od 1200 snimljenih videolekcija

PETAR GALIĆ, MINISTAR ZNANOSTI, PROSVJETE, KULTURE I SPORTA HERCEGOVANSKE ŽUPANIJE

Ostvaren je zajednički rad svih škola u kojima se nastava u BiH izvodi na hrvatskom jeziku

"U vremenu borbe za osobno zdravlje svih nas i onemogućavanja redovitog izvođenja nastavnog procesa Sveučilište u Mostaru, djelujući kroz svoj IT centar, uistinu se pokazalo kao zbroj obrazovanja hrvatskog naroda u BiH. Sveučilište je omogućilo našim učenicima i nastavnicima učenje na daljinu preko zajedničke platforme i preko Sveučilišne televizije. Također, iz pozicije hrvatskog naroda, ostvaren je zajednički rad svih škola u kojima se nastavni proces izvodi na hrvatskom jeziku u Bosni i Hercegovini."

JADRANKA BOŠNIAK, RAVNATELJICA ZAVODA ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE

Pohvale za učenike, roditelje, nastavnike...

"Najveću pohvalu upućujem našim malim herojima, učenicima, koji su, iako nespremni za ovakvu vrstu nastave, ozbiljno i odgovorno izvršavali svoje obveze, njihovim roditeljima koji su im bili pomoć i potpora, kao i nastavnicima koji su, unatoč svim problemima, organizirali nastavu na daljinu na najbolji mogući način sukladno svojim mogućnostima i mogućnostima učenika."

U samim počecima ni nastavnici ni učenici nisu imali lagan posao, a svjesni situacije bili su i resorni ministri. - Događaji koji su nas zadesili u prethodnom razdoblju ostavili su trajan trag na svima nama. Dogodilo se to da smo se preispitali gdje smo jaki, a gdje smo slabi. Stvorili smo, ako ništa drugo, onda dobre temelje za nadogradnju. Svjesni činjenice da naši učitelji i nastavnici još uvijek rade u uvjetima iz prošlog stoljeća, zasukali smo rukave i krenuli u promjenu svijesti. Moramo istaknuti i trud Sveučilišta u Mostaru, odnosno njihova IT centra koji je osmislio platformu za sve škole koje rade po NPP-u na hrvatskom jeziku te je i na taj način ujedinio sve nas u lijepu zajedničku priču - naglasila je Ružica Mikulić, ministrica obrazovanja, znanosti, kulture i sporta Zapadnohercegovačke županije. Uspješnim odgovorom na izazov u krizi razvija se i model daljnje digitalizacije svih vertikalna obrazovanja.

Od rujna nova faza

Naglašena je važnost cijelog projekta digitalizacije obrazovanja i po završetku izvanredne situacije prouzročene koronavirusom, gdje bi već od sljedeće školske godine počeo proces stvaranja e-matice i ujedinjavanja podataka za županije koje već imaju jedan dio podataka digitaliziran. E-eatica je usluga ministarstava, a SUMIT je centar potpore i pruža korisničku podršku za aplikaciju. Osim toga, razvijat će se i e-dnevnik te e-upisi.

- Odjel za znanost i obrazovanje HNS-a još početkom veljače jednoglasno je dao potporu i usvojio ovu inicijativu da Sveučilište u Mostaru vodi projekt digitalizacije u osnovnom i srednjem obrazovanju na hrvatskom jeziku u BiH. Sve su županije, gradovi, općine i

škole u Bosni i Hercegovini gdje se nastava izvodi na hrvatskom jeziku okupljeni pod istim krovom, na jednoj platformi koja integrira toliko različitih čimbenika sjedinjenih u okrilje SUMIT-a i to je snaga zajedništva - istaknuo je prof. dr. Ivo Čolak, voditelj Ocjela za znanost i obrazovanje Hrvatskog narodnog sabora BiH i predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH dr. Dragan Čović. - Zavod za odgoj i obrazovanje u suradnji sa SUMIT-om kao nositeljem procesa digitalizacije već od kolovoza počinje sa stručnim usavršavanjima za prosvjetne djelatnike kako bismo ojačali njihove informatičke kompetencije i pripremili ih za proces digitalizacije - kazala je Jadranka Bošnjak, ravnateljica Zavoda za odgoj i obrazovanje Zapadnohercegovačke županije, te dodala kako je zahvalna svim sudionicima ovog projekta koji su se maksimalno aktivirali kako bi uspješno proveli nastavu na daljinu. U cijeli proces uključen je od samog početka i Zavod za školstvo Hercegovačko-neretvanske županije. - Odlukom Ministarstva obrazovanja HNŽ-a o prekidu redovitog nastavnog procesa, Zavod je žurno uspostavio suradnju sa SUM-om radi uspostave online nastave u osnovnim i srednjim školama na području HNŽ-a. Zavod za školstvo preuzeo je ulogu koordinatora između SUMIT-a i škola, u cilju prikupljanja podataka za početak e-škole. Upućujem zahvalu SUMIT-u i svim ravnateljima na korektnoj suradnji uvidjevši važnost online nastave, a sve u cilju digitalizacije obrazovnog procesa - istaknuo je Željko Čorić, ravnatelj Zavoda za školstvo Hercegovačko-neretvanske županije.

Prof. dr. Ivan Ostojić,
dekan Agronomskog
i prehrambeno-
tehnološkog fakulteta

"Nakon prvih nekoliko dana nesnađenja, uz pomoć kolega iz SUMIT-a, djelatnici fakulteta koji su uključeni u nastavni proces započeli su s izvođenjem online nastave. Veći dio nastavnika već je završio s predavanjima, ali zbog specifičnosti našeg fakulteta, ostaju za održati vježbe u laboratoriju i na pokušajima. Uvođenjem privremenih mjera javio se i problem održavanja pokušaja, bitnog segmenta u nastavnom procesu. Zahvaljujući angažmanu i velikom trudu nekolicine nastavnika u nasadima voćaka, vinove loze, ljekovitog i aromatičnog bilja, provedene su i još se provode nužne agrotehničke mjere. Uskoro će biti održana i prva online sjednica Znanstveno-nastavnog vijeća kada ćemo donijeti odluku o načinu provedbe ispita te obrana završnih, diplomskih i doktorskih radova."

Prof. dr. Stjepan Skoko,
dekan Akademije
likovnih umjetnosti

Teško je bilo vjerovati da bi se ovakav oblik nastave mogao primijeniti na visokoškolskoj ustanovi umjetničkog karaktera poput ALU. U prvom redu zbog specifičnosti nastave i velike zastupljenosti praktičnih kolegija te vrste interakcije između nastavnika i studenata koju takva nastava zahtijeva. Međutim, zahvaljujući određenim kompromisima, kreativnim rješenjima i alternativnim pristupima, može se reći da je Akademija likovnih umjetnosti uspješno i u kratkom roku, zahvaljujući platformi SUMARUM, uspješno organizirala nastavu na daljinu te odgovorila na izazove koji su pred nju postavljeni.

Prof. dr. Mila Gadžić,
dekanica Ekonomskog
fakulteta

"Prije početka krize na Ekonomskom fakultetu oko 40% kolegija imalo je kreirane e-učionice preko kojih su nastavnici komunicirali i radili sa studentima. U prvom tjednu krizu formirane su e-učionice za svaki kolegij, a svaki nastavnik je izravno i osobno obučan za korištenje svih alata koji su bili potrebni. Ekonomski fakultet već tri godine aktivno koristi sustav Google učionica kojih je trenutno u tekućem ljetnom semestru aktivno 79, dok su u sustavu SUMARUM otvorena 32 kolegija. Nastavnici su aktivno koristili i Google Meet za obavljanje klasične izravne nastave i drugih obveza. Na isti način obavljani su i redoviti sastanci Uprave te drugi sastanci s partnerima izvan fakulteta."

Prof. dr. Mario Vasilj, dekan
Fakulteta prirodoslovno-
matematičkih i odgojnih
znanosti

"FPMOZ je uspješno odgovorio izazovu e-učenja. Zahvaljujući visokoj razini zalaganja nastavnika, omogućena je pravodobna interakcija sa studentima. Nastava se izvodi u sustavu SUMARUM te preko platforme Google Meet. Ispitni rokovi će biti organizirani online, uz opciju održavanja klasičnih ispita, uz poštovanje epidemioloških mjera. U tijeku je izrada plana održavanja razredbenog postupka za akademsku 2020./21. godinu, što uključuje online prijave, razredbeni ispit te upise. Na našem fakultetu održana je i prva online obrana diplomskog rada, a za lipanj je zakazana i online obrana doktorskog rada. U srpnju planiramo održati svečanu promociju magistara struke i prvostupnika, u vanjskom amfiteatru Sveučilišta u Mostaru, uz poštovanje svih mjera sigurnosti i preporuka."

Prof. dr. Željko Stojkić,
dekan Fakulteta strojarstva,
računarstva i elektrotehnike

"Fakultet je još prije pandemije koristio alate za e-učenje na pojedinim kolegijima te je 70% kolegija bilo otvoreno na Moodle platformi. Pojavom pandemije u kratkom vremenu pokrenuli smo svu nastavu online, korištenjem Google i Microsoft alata. Ispiti u ljetnom semestru održavat će se online ili u učionicama zbog prirode pojedinih specifičnih kolegija, uz poštovanje epidemioloških mjera. Razredbeni postupak provodit će se samo na osnovi uspjeha u srednjoj školi bez provođenja razredbenog ispita. Novi studenti informacije o upisu na studije imaju preko web-stranica Fakulteta uz prijavu i predaju dokumentacije online, kako je to i do sada bila praksa na našem fakultetu."

8500

Prema statistici u sustavu za e-učenje SUMARUM, nakon dva mjeseca nastave na daljinu sustav ima gotovo deset tisuća korisnika, od čega je gotovo 8500 studenata te više od 1000 nastavnika. Na cijelom je Sveučilištu otvoreno oko 2500 e-kolegija

KAKO FUNKCIONIRA ONLINE NASTAVA

VIŠE OD 2500 e-kolegija govori o spremnosti Sveučilišta na rad u online okružju

Vladimir Vegar

Proglašenjem epidemije COVID-19 sredinom ožujka Sveučilište u Mostaru već je imalo sustav SUMARUM za učenje na daljinu te odmah po prekidu klasičnog oblika nastave sa svojim SUMIT centrom kontinuirano je radilo na uspostavljanju i punom funkcioniranju sustava e-učenja. Prva odluka Kriznog stožera Sveučilišta bila je upravo usvajanje smjernica za organizaciju nastave na daljinu.

Sustav SUMARUM

Od uvođenja mjera nastava na daljinu jedini je oblik izvođenja nastave na SUM-u. Sukladno tome reorganiziran je nastavni proces i kontinuirano se razvijao ovaj oblik nastave. Prema statistici u sustavu za e-učenje SUMARUM, nakon dva mjeseca nastave na daljinu sustav ima gotovo deset tisuća korisnika, od čega je gotovo

Fakulteti biomedicinskih znanosti kao sastavni dio nastave imaju praksu koja se obavlja u zdravstvenim ustanovama

U razdoblju od uvođenja mjera, od 18. ožujka do 11. svibnja, imamo povećanje broja korisnika od 307%, odnosno 338% broja studenata i 635% broja nastavnika te 812% broja otvorenih kolegija

Prof. dr. Ivan Vasilj,
dekan Fakulteta
zdravstvenih studija

"E-učenje donijelo nam je čitav niz prednosti u obrazovnom procesu - vremensku i prostornu fleksibilnost u podučavanju te fleksibilan pristup aktualnim multimedijalnim i interaktivnim nastavnim materijalima. Otvoreno je 118 kolegija iz ljetnog semestra, na prediplomskim studijima 96 kolegija, a diplomskim 22 kolegija. U SUMARUM je upisano 946 studenata. Ispite ćemo organizirati online uz opciju održavanja klasičnih ispita uz poštovanje epidemioloških mjera. Budući da se nastava iz kliničkih predmeta i stručnih vještina ne može održati online, Fakultet će izraditi poseban program izvođenja nastave u dogovoru sa SKB-om Mostar i zdravstvenim ustanovama s kojima suraduje."

Prof. dr. Monika Tomić,
dekanica Farmaceutskog
fakulteta

"Farmaceutski fakultet uz pomoć nastavnog i administrativnog kadra osigurao je kontinuitet nastavnog procesa za vrijeme pandemije COVID-19. Možemo reći kako smo spremno dočekali i ovaj izazov te je sva nastava provedena u skladu s novim procedurama. Preko SUMARUM-a su otvoreni svi kolegiji ljetnog, a bit će otvoreni i kolegiji zimskog semestra. Laboratorijske vježbe pokušat će se održati u lipnju ako dopusti epidemiološka situacija, a jedan dio vježbi je i snimljen te tako prezentiran studentima. Već su neki ispiti održani online, a stručna praksa 5. godine se nastavlja."

Prof. dr. Ivica Musić,
dekan Filozofskog
fakulteta

"U iznimno kratku roku osigurali smo sve potrebne uvjete za provedbu nastave na daljinu koju na 359 kolegija u ljetnome semestru izvodi 210 nastavnika. Kontinuirano pratimo održavanje nastave i anketiramo studente. Organiziramo ispite, obrane završnih, diplomskih i doktorskih radova te druge oblike provjere znanja na daljinu. Održali smo tečaj za nastavno osoblje Sveučilišta kako izraditi online testove u sustavu SUMARUM. Izradili smo platformu upisi.ff.suba na kojoj se mogu pronaći sve informacije vezane za upise za sljedeću akademsku godinu."

Prof. dr. Maja Prskalo,
dekanica Građevinskog
fakulteta

"Prvi put u ove 42 godine postojanja radimo u potpunosti nastavu online, ispite, obrane doktorskih tema, radionice sa studentima, prezentacije studentskih radova, obrane diplomskih radova, dane otvorenih vrata i druge aktivnosti. Svakoga tjedna vodstvo održava videosastanak preko aplikacije Google Meet, kao i redovite online sastanke sa studentskim predstavnicima. Promotivne aktivnosti koje su planirane u ovom razdoblju prilagodene su trenutnoj situaciji, odnosno promotivni videomaterijali i filmovi počeli su se objavljivati u virtualnom svijetu, a planiramo prijave i upise online u novu akademsku godinu."

Prof. dr. Sabrina Horović,
dekanica Pravnog
fakulteta

"U sustav SUMARUM ukupno je upisano 1018 studenata uključujući centre Fakulteta Orašje i Vitez. Nastavnici koriste sve ponudene alate u sustavu SUMARUM, kao i GSuite. Ispitni rokovi održat će se online, kao i nastava na posljediplomskom doktorskostudiju koja počinje 22. svibnja. Zakazane su dvije online obrane doktorskih radova. Planiramo online upise u akademsku 2020./2021. godinu, kao i posljediplomski specijalistički studij iz forenzičnog računovodstva."

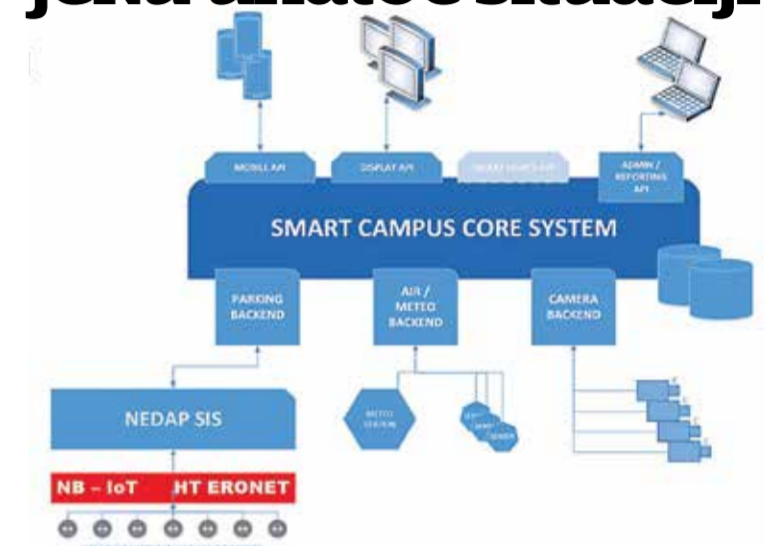
Prof. dr. Milenko Bevanda,
dekan Medicinskog
fakulteta

"Nastava se na svim studijskim godinama i studijskim programima odvija turnusno preko sustava SUMARUM gdje su otvoreni svi kolegiji ljetnog semestra. Svi studenti Medicinskog fakulteta prijavljeni su u sustav e-kolegija te aktivno sudjeluju u nastavnom procesu. I na doktorskostudiju nastava se odvija online. S obzirom na specifičnosti studijskih programa, laboratorijske i kliničke vježbe iz pojedinih kolegija organizirat će se i provesti u skladu s preporukama i epidemiološkim mjerama."

SURADNJA SUMIT-A I ERICSSONA NIKOLE TESLE

Radovi na projektu Smart Parking SUM NB-IoT u punom jeku unatoč situaciji

Ivana Grubišić

Aktivnost studenata jedna je od esencijalnih stvari koja pokreće Sveučilište, pogotovo sada u vrijeme pandemije, gdje je potrebna no ikad. A studenti upravo to i ostvaruju kroz suradnju s nastavnim osobljem i stručnjacima kroz najbolje projekte. Tako je SUMIT u suradnji s Ericssonom Nikolom Teslom, unatoč okolnostima, nastavio s radom na projektu Smart Parking SUM NB-IoT, a održane su i prezentacije s mentorima na projektu - Danielom Vasićem sa Sveučilišta u Mostaru i Zoranom Civadelićem iz tvrtke Ericsson Nikola Tesla preko Google Meeta.

Dvanaest različitih timova s ukupno 36 sudionika prezentiralo je svoja programska rješenja za pametni parking. Studenti su već na mentoriranju ponudili kvalitetna rješenja i ideje, a s ovom nepredviđenom situacijom dobili su dodatno vrijeme da se detaljnije pozabave ovim kompleksnim problemom.

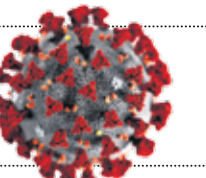
"U ovoj fazi projekta imamo poteškoća jer, nažalost, ovisimo o nekoliko čimbenika. Jedna od aktivnosti bila je i prezentacija na sajmu, no to smo morali odgoditi. Također ovisimo o opremi koju je potrebno postaviti. To zahtijeva fizički dolazak i instalaciju svih potrebnih senzora i ostale opreme. Nadamo se skorom mogućnosti dolaska kolega iz Ericssona i instalaciji svih potrebnih uređaja i senzora", kazao je mentor Daniel Vasić.

Aktivnosti koje se mogu nastaviti su, naravno, one koje se mogu lako obaviti kod kuće, a to je zajednički rad studenata preko online alata i razvoj ideja i aplikacija koje su zamislili. "Zadovoljni smo radom, neki timovi imaju jako dobrih ideja i dosta su toga napravili. Cijela ova situacija ima i pozitivnih strana, jer daje timovima koji imaju dobre ideje dodatno vrijeme da usavrše svo-

ju aplikaciju. A isto tako, tijekom razvoja dobivaju nove ideje pa ovako imaju vremena još i to primijeniti", izjavio je mentor Zoran Civadelić.

Iako interakcija online funkcionira sasvim solidno, mentori su istaknuli kako bi ipak bilo poželjno da se nakon puno uložene truda i rada oko projekta nađu sa studentima uživo i da se iskušaju rješenja u realnim uvjetima, naravno, kada to situacija dopusti.

KAKO SE NOSITI S KRIZOM KORONAVIRUSA

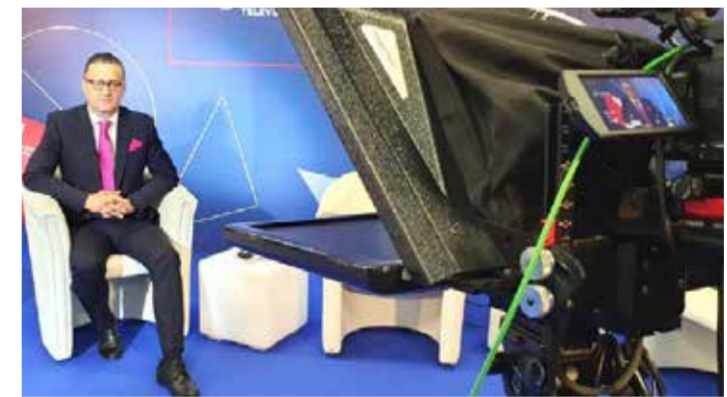
U kakvoj su vezi optimizam i imunitet

"U vrijeme izolacije, kad se brojni odlučuju za dodatna učenja, kao jednu od aktivnosti mogu uvrstiti i jačanje optimizma. Kako jačati optimizam? Fokusrati se na pozitivne stvari, izvore podrške (ljudi koji su tu za nas), održavanje kontakata i virtualnim putem, brigom o vlastitom zdravlju", kazala je profesorica sa Studija psihologije Filozofskog fakulteta doc. dr. sc. Ivona Čarapina Zovko.

ma veliki su izazovi i poteškoće u životu i radu. Sa Sveučilišnom TV nastojimo omogućiti nesmetanu provedbu nastave za širi obrazovni sustav, ali i napraviti jednu obrazovnu platformu koja će biti na usluzi svima. Proizvodnjom sadržaja za učenje na daljinu pridonijet ćemo transferu znanja, što je važan obrazovni segment", ističe rektor Tomić.

ma veliki su izazovi i poteškoće u životu i radu. Sa Sveučilišnom TV nastojimo omogućiti nesmetanu provedbu nastave za širi obrazovni sustav, ali i napraviti jednu obrazovnu platformu koja će biti na usluzi svima. Proizvodnjom sadržaja za učenje na daljinu pridonijet ćemo transferu znanja, što je važan obrazovni segment", ističe rektor Tomić.

Sveučilište u Mostaru pozicionirati kao vodeće kada se radi o organizaciji učenja na daljinu. Uz proizvodnju programa, SUM TV nudiće i medijske treninge za pojedince i poslovne subjekte

U cilju pružanja potpore i pomoći studentima svih fakulteta Sveučilišta u Mostaru osnovano je Savjetovništvo za studente kao sastavnica Filozofskog fakulteta. U vrijeme pandemije prouzročene koronavirusom savjetuju kako se nositi sa situacijom.

VISOKO OBRAZOVANJE U VRIJEME KORONAVIRUSA

Sveučilišta i univerziteti zajedno u borbi protiv izazova koje donosi pandemija

Krizne situacije često nam pokazuju da iz svega trebamo izvuci ono najbolje. U vrijeme pandemije, kada je cijeli svijet stao, studenti su se našli u situaciji neizvjesnosti kada je u pitanju tekuća akademska godina, a sveučilišta i univerziteti u Bosni i Hercegovini pokazali su studentima da ne trebaju strahovati. Rektorski odbor BiH održao je 27. travnja prvu online sjednicu pod predsjedanjem

rektora Univerziteta u Bihaću prof. dr. Fadila Islamovića. Jedan od zaključaka ove sjednice je da su sva sveučilišta i univerziteti u kratkom roku uspješno organizirali nastavu na daljinu. Iako je nastava uspješna, ipak postoje izazovi s kojima se svi suočavaju. Jedan od problema je organizacija kliničke i praktične nastave za koju je zaključeno da će se njezino održavanje produjiti te

Plan su i kadrovska pojačanja te će cijeli sustav SUM TV-a biti unaprijeđen

SVEUČILIŠNA TELEVIZIJA

Novi televizijski obrazovni medij

PROGRAM ZA SVEUČILIŠTE I TV KUĆE

Anamarija Ivanković

Uprava Sveučilišta u Mostaru, na čelu s rektorom prof. dr. Zoranom Tomićem, donijela je odluku za snažni i ubrzani razvoj Sveučilišne televizije (SUM TV), što je, u konačnici, podiglo razinu produkcije programa na veću razinu. Određen je i programski smjer ove televizije koja će se prvenstveno usmjeriti na proizvodnju obrazovnog programa, ispunjavajući tako zanemarenu zadaću televizije koja glasi obrazovanje, uz informiranje i zabavljanje publike.

Transfer znanja

U cilju ispunjavanja nove misije Sveučilišne televizije izgrađena su dva nova, u potpunosti opremljena televizijska studija, napravljena proširenja i prilagodbe prostornih kapaciteta te mrežne infrastrukture. Nabavljena je i nova profesionalna oprema za proizvodnju programa - jedanaest novih kamera, računala za montažu, teleprompteri, mikrofoni i druga tehnička produkcijska pomagala. Planirana su i kadrovska pojačanja, tako da će cijeli sustav SUM TV-a biti usustrojan unaprijeđen.

Rektor SUM-a prof. dr. sc. Zoran Tomić ističe kako trenutno, ali i buduće stanje u svim segmentima društva traži nove načine razmišljanja. "U vrijeme krize potreba za komunikacijama je veća, i mi moramo biti spremni odgovoriti tome. Pred nama svi-

"Kroz dva nova studija, kompletnu novu opremu i kadrovska pojačanja ponudit ćemo jedno osvježeno na medijskoj sceni. Naš program bit će dostupan na mrežnim stranicama Sveučilišta, ali i na raspolaganju televizijskim kućama. Obrazovna komponenta televizije, nažalost, zapostavljena je, iako je jako važna jer televizija, odnosno videomedij, i dalje slavi kao najučinkovitiji medij. Stoga će ova obrazovna uloga SUM TV-a zasigurno doprinijeti očuvanju temeljnih televizijskih zadaća koje glase - obrazovati, informirati i zabaviti!" - Franjo Takač, voditelj SUM TV-a

Grid of 8 numbered portraits of teachers and their quotes about the SUM TV project. 1. Ines Novak, 1. razred. 2. Marin Šimunović, 2. razred. 3. Tanja Bevanda, 3. razred. 4. Drago Zovko, 4. razred. 5. Izabela Vričić-Drašković, 5. razred. 6. Kristiana Krezić, njemački jezik. 7. Adriana Zorić, engleski jezik. 8. Mateo Marinić, glazbena kultura.

NASTAVNICI, UZ PEDAGOŠKE, POKAZALI I ZAVIDNE PREZENTERESKE KVALITETE

Uspješna SUM TV škola

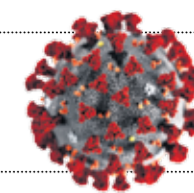
Sara Bošnjak
Vodeni željom da se i najmlađim osnovnoškolcima omogućiti, na njima prihvatljiv način, pristup nastavnim sadržajima, uz otvorenu platformu škole.sum.ba, Sveučilište u Mostaru, predvođeno rektorom prof. dr. Zoranom Tomićem, s Koordinacijom ministara obrazovanja i znanosti u kojima se nastavni proces odvija na hrvatskom jeziku. Odljelom za znanost i obrazovanje HNS-a BiH i Biskupskom konferencijom, uz svesrdnu suradnju s RTV Herceg Bosne, koji je preko zemaljskoga emitiranja prenosio sadržaj, organizirali su proizvodnju i distribuciju sadržaja SUM TV škole.

ministara učinili su pripreme korake za početak snimanja nastavnih sadržaja. Poseban teret proizvodnje podnijeli su nastavnici uključeni u snimanja. Koordinator projekta TV škole i voditelj Medijskog centra SUM-a, u čijem okviru djeluje SUM TV, prof. dr. Ilija Musa kazao je: "Uspjeh projekta SUM TV škola zaslužuje pohvalu i hvaljujemo svim uključenim institucijama, a posebno nastavnicima koji svoj poziv ne samo što profesionalno obavljaju nego u cijelosti i žive svjeđočeci kako, uz iznimne pedagoške, imaju i zavidne prezentereske kvalitete. Prema povratnim informacijama od drugih nastavnika, roditelja i djece, može se zaključiti kako su svi napori urodili bogatim plodom, a Sveučilište je i ovog puta pokazalo kako uspješno ispunjava svoju misiju pokretača društvenog razvitka". Uz sav trud oko pripreme nastave i izbora prikladnih nastavnih materijala u prvim tjednima snimanja i

emitiranja zbog širenja pandemije, neki od njih, unatoč silnoj želji da pripomognu u realizaciji TV škole, bili su prisiljeni odustati, kako zbog sekundarnih kontakata s osobama koje su bile izložene infekciji tako i zbog nemogućnosti dolaska iz udaljenih mjesta. Budući da je pandemija uvjetovala nagli početak snimanja, iskorištena je uskrna stanika za podizanje produkcijske kvalitete.

- U IZVOĐENJU NASTAVE SUDJELOVALI SU: Ines Novak, Marin Šimunović, Tanja Bevanda, Drago Zovko, Izabela Vričić-Drašković, Kristina Capuder, Draga Božić, Anja Spajčić, Slaven Ljubić nastava engleskog jezika: Adriana Zorić nastava njemačkog jezika: Kristiana Krezić glazbena kultura: Mateo Marinić vjeronauk: don Tomislav Mlakić i vjeroučitelji lektirne naslove čitala dr. sc. Tina Laco

Herceg Bosne Stipo Galčić ističe kako se Radio televizija Herceg Bosne sa zadovoljstvom uključila u projekt SUM TV škole i dala podršku njegovoj realizaciji. "Drago nam je što nas je Sveučilište u Mostaru prepoznalo kao medij s kojim će suradivati i realizaciji nastave. Svim ljudima uključenim u projekt želim čestitati na odlično odrađenom poslu. Zahvala, prije svega, ide učiteljima čija su hrabrost i ljubav prema pozivu i djeci bili nešto što je i našoj ekipi, koja je s njima radila na snimanju, davala pozitivnu energiju da projekt od svog početka pa do kraja evoluirala i ide uzlaznom putanjom. Zahvala ide i ljudima sa Sveučilišta u Mostaru i HT Eroneta s kojima smo blisko surađivali". Ipak, cijeli proces snimanja i prikazivanja uspio se uspješno privesti kraju pa sve nastavnike, a svi odreda prvi put našli su se pred kamerama, moramo pohvaliti i nazvati ih junacima razdoblja pandemije. •

SREDIŠTE INFORMACIJSKIH TEHNOLOGIJA I INOVACIJA

Koncept objekta SUMIT-a predstavlja konstantan napredak u znanosti

Maja Marić

Geografska i prometna lokacija nove zgrade Centra za informacijske tehnologije SUM-a u kampusu u Rodoču je strateška te oslikava cilj da sveučilišni centar za informacijske tehnologije postane tehnološko i snažno središte koje će u budućnosti diktirati smjer razvoja. Više puta naglašena je potreba za prostornim razvojem samoga Centra kroz sastanak sa strateškim partnerima s obzirom na aktivnosti i iskorake koji su napravljeni u posljednje dvije godine.

Inovacijski hub

Uloga SUMIT-a je pokretačka uloga društva, da koristi znanja i kreativnost za stvaranje inovacija. Zgrada omogućuje i dijeljenje infrastrukture za razvoj, čime SUMIT transformira zajednicu u kreativnu ekonomiju. Omogućava cijelom obrazovnom sustavu najmodernije tehnologije i brine se da taj sustav postojano radi. Ideja je napraviti IT središte cijele vertikalne obrazovanja. Također, zgrada je zamišljena kao inovacijski hub gdje se spajaju sve razvojne "tech" komponente u zajednici. Za razvoj ekonomije i znanosti potreban je

tehnološki i strateški skok za koji Sveučilište i SUMIT imaju viziju. Sve aktivnosti oko izgradnje SUMIT centra i planova digitalizacije podržao je predsjednik Hrvatskog narodnog sabora BiH i predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH dr. Dragan Čović.

Koncept objekta zamišljen je da predstavlja konstantan napredak u znanosti. Zbog toga je objekt podijeljen u dvije forme. Donja forma, baza koja je zamišljena od staklenih površina, odaje transparentnost te olakšava samu arhitekturu i daje gornjem dijelu objekta iluziju lebđenja. Drugi dio objekta, metalna perforirana zaštita od sunca, predstavlja pokret, dinamiku i trodimenzionalnost, što rezultira ne samo tematikom nego i jedinstvenim skulpturalnim oblikom koji jasno prikazuje svrhu objekta. Forme pokreta i dinamike također se prenose i na park gdje će biti instalirane pametne klupe, vizualno prilagođene formama same tematike.

Unutrašnjost zgrade

Prizemlje objekta, koje je zamišljeno u staklenoj površini, unosi svjetlost u prostor, reflektira park i njegove zelene površine u samom prostoru gdje će biti studentske ra-

Razvoj

Uloga SUMIT-a je pokretačka uloga društva, da koristi znanja i kreativnost za stvaranje inovacija. Zgrada omogućuje i dijeljenje infrastrukture za razvoj, čime SUMIT transformira zajednicu u kreativnu ekonomiju

Materijali

Suvremeni materijali koji bi se koristili prilikom izrade objekta odgovaraju cjelokupnoj arhitekturi objekta. Forme s fasade prenesene su i na park, u kojemu će biti postavljene pametne klupe

Futurističkom zgradom SUMIT centra Sveučilište u Mostaru stvorit će snažne temelje za ono što želi postati u budućnosti

Zgrada će biti mjesto susreta, razmjene ideja, inovacija i znanja, brainstorminga, a sve u svrhu izgradnje i stvaranja bolje budućnosti

dionice, multimedijalna dvorana, prostori za zajednička druženja i kafeterija. Ideja je unutar same zgrade imati otvoreni prostor u kojemu može biti desetak skupina ljudi koji rade različite projekte, a da i dalje imaju "svoj prostor". Multimedijalna dvorana namijenjena je za konferencije Sveučilišta i za strateške partnere kao što su HT Eronet i JP Elektroprivreda HZ HB. U samoj zgradi bit će smješten Medijski centar SUM-a.

Vanjski dio

Računalni kabinet za obuku potreban je kako bi se stvorio prostor za edukaciju studenata, ali i nastavnika iz škola kroz različite radionice jer će SUMIT biti središte edukacije ne samo za studente nego i nastavnike osnovnih i srednjih škola županija u kojima se nastava izvodi po nastavnom planu i programu na hrvatskom jeziku. Server-salu, budući data centar, potrebno je spojiti uz urede ili uz otvoreni prostor, da ima ulaz, odnosno izlaz na stražnji ulaz zgrade. Jedan dio planiran je u staklu da se vidi jedan dio servera s jedne strane. Ideja je da data centar kada se opremi ima i obrazovnu ulogu, primjerice, kada učenicima i studentima posjete zgradu SUMIT-a da mogu vidjeti gdje "stoje podaci" i da "cloud" nije oblak i apstraktan pojam nego da postoji mjesto gdje se

čuvaju svi podaci. Futuristički izgled zgrade, s dinamičnim linijama koje ostvaruju različite forme na fasadi, predstavlja razvoj znanosti i okrenutost budućnosti. Upečatljivi oblici zamišljeni su kao dijelovi znanosti u stalnoj dinamici, a opet čine jednu cjelinu. Suvremeni materijali koji bi se koristili prilikom izrade objekta odgovaraju cjelokupnoj arhitekturi objekta.

Forme s fasade su prenesene i na park, u kojemu će biti postavljene pametne klupe koje također stvaraju jednu dinamiku kretanja. Estetika objekta i parka odiše jednostavnošću i čistim linijama, stvarajući osjećaj brzine i kretanja u prostoru te se samim time identificira objekt s ulogom SUM-a u društvu.

Od ideje do realizacije

Futurističkom zgradom SUMIT centra Sveučilište u Mostaru stvorit će snažne temelje za ono što želi postati u budućnosti. Prvo online sveučilište u regiji. Ne samo u tehničkom smislu nego želi poslati snažnu pokretačku poruku. Jedna od uloga Sveučilišta je poticati napredak u društvu, na čemu Sveučilište kontinuirano radi. Zgrada će biti mjesto susreta, razmjene ideja, inovacija i znanja, brainstorminga, a sve u svrhu izgradnje i stvaranja bolje budućnosti.

KRONOLOGIJA KRIZE

Dva mjeseca Sveučilište je funkcioniralo online

Vladimir Vegar

Kada je 13. ožujka Krizni stožer Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi Hercegovacko-neretvanske županije donio naredbu o obustavi nastave u trajanju od najmanje 15 dana, istoga dana održan je kolegij uprave Sveučilišta i dekana fakulteta. Zbog epidemiološke situacije vezane za koronavirus - COVID-19 formiran je Krizni stožer koji, uz upravu Sveučilišta, čine dekani fakulteta i IT centar.

Na prvom sjednici, tog 13. ožujka, usvojene su smjernice za organizaciju nastave na daljinu te zaključak koji se odnosio na studente SUM-a koji su se u tom trenutku nalazili na studentskim razmjenama diljem Europe da se povlače u Bosnu i Hercegovinu te da će im Sveučilište pružiti svu potrebnu pomoć u tome. Također, bila je preporuka da se svi studenti Sveučilišta vrate u svoje mjesto prebivališta jer će im biti omogućena online nastava.

Rad Kriznog stožera

Krizni stožer Sveučilišta u Mostaru u stalnoj i svakodnevnoj interakciji kroz različite komunikacijske kanale imao je za cilj prvenstveno očuvanje zdravlja svakog pojedinca, od nastavnika, nenastavnog osoblja do studenata, a slijedom toga i osigurati funkcionalnost cijelog Sveučilišta. Među prvim odlukama bilo je zaduženje fakultetima da pripreme tehničke uvjete za redovito održavanje nastave u skladu sa smjernicama, a na nekim ustrojbenim jedinicama održale su se i radionice o smjernicama. Izme-

đu ostalog, naglašena je obveza studenata sudjelovanja u nastavi na daljinu kao sastavnom dijelu trenutnog sustava studiranja.

Pandemija koronavirusa - COVID-19 iznenadila je mnoge škole, poduzeća, tvrtke, javne ustanove, ali ne i Sveučilište u Mostaru koje je, ponajviše zahvaljujući SUMIT-u, odlično reagiralo na prepreke i u vrlo kratkom roku pokrenuta je online nastava za sve kolegije za sve fakultete, a Sveučilište je pokazalo da se može nositi s trenutnom krizom koja se dogodila.

Akademski odgovor na krizu

Organizacijski izazovi, nastava na daljinu, suradnje, dnevne aktivnosti, općenito funkcioniranje cijelog sustava moralo se

prilagoditi u kratkom vremenu. "Mijenjanje sustava nastave praktički se dogodilo u dva-tri dana i bilo je uspješno realizirano, čak bolje nego što su najveći optimisti očekivali. Fakulteti su organizirali nenastavno osoblje tako da funkcioniraju kroz dežurstva.

To znači da su naši fakulteti u stalnoj interakciji s nastavnicima i studentima. Profesori su dobili obvezu održavanja nastave na daljinu i potrebu da budu u komunikaciji sa studentima i svojim kolegama. Sveučilište se dugo priprema za jači iskorak u organizaciji i provedbu nastave na daljinu, odnosno online nastave, a pravodobnom reakcijom na ovu krizu Sveučilište je pokazalo spremnost", istaknuo je u svom osvrtu na krizu rektor prof. dr. Zoran Tomić.

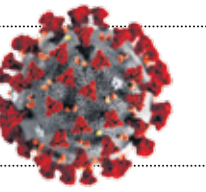
Senat Sveučilišta u Mostaru, s obzirom na okolnosti zbog novonastale situacije, održao je 22. travnja 358. sjednicu online, što je prvi put u povijesti Sveučilišta.

Najvažnije pitanje prve online sjednice Senata Sveučilišta u Mostaru bilo je provedba ispita, a donesena je odluka o održavanju i organizaciji online ispita na fakultetima gdje je to moguće te je svaka ustrojbeno jedinica, u skladu s preporukama, osmislila optimalan model održavanja ispita s obzirom na različitosti i specifičnosti fakulteta. Na sjednici je prihvaćena i izmjena sveučilišnog kalendara, a donesena je i odluka o upisu studenata u prvu godinu preddiplomskih, diplomskih i integriranih preddiplomskih i diplomskih studija akademske 2020./2021.

SENAT SVEUČILIŠTA U MOSTARU, S OBLIROM NA OKOLNOSTI ZBOG NOVONASTALE SITUACIJE, ODRŽAO JE 22. TRAVNJA 358. SJEDNICU ONLINE, ŠTO JE PRVI PUT U POVJESTI SVEUČILIŠTA

PROFESORI SU DOBILI OBVEZU ODRŽAVANJA NASTAVE NA DALJINU I POTREBU DA BUDU U KOMUNIKACIJSKOJ SA STUDENTIMA I SVOJIM KOLEGAMA

Maja Marić

Centar za informacijske tehnologije Sveučilišta u Mostaru u posljednje dvije godine bilježi značajne projekte, uspjehe i napretke ne samo unutar Sveučilišta nego u društvenoj zajednici. Više o aktivnostima i planovima razgovarali smo s voditeljem Centra za informacijske tehnologije doc. dr. Tomislavom Volarićem.

Koja je uloga i važnost jednog centra za informacijske tehnologije na ovom području?

Hrvati u BiH nemaju centar koji bi bio potpora digitalizaciji cijele vertikalne obrazovanja. Jako nam je drago da su sve županije u kojim se nastava izvodi na hrvatskom jeziku pokazale potporu našoj viziji da Sveučilište u Mostaru preko IT centra bude nositelj aktivnosti digitalizacije. Drago nam je da su ministri pozitivno reagirali i da s prvim koracima krećemo u rujnu ove godine.

Nastava na daljinu na Sveučilištu uspješno se održava, a najveći teret u tehničkom smislu podnio je upravo SUMIT. Što je potrebno za funkcioniranje sveučilišnog sustava za nastavu na daljinu?

Brzo smo reagirali jer smo radili na infrastrukturi pune dvije godine. Omogućili smo svakom nastavniku otvaranje e-kolegija, mogućnost videokonferencija i sustavnu podršku za udaljeno učenje na Sveučilištu u Mostaru. Imali smo dobru podlogu jer je 2019. uvedena AAI@SUM infrastruktura, čime je Sveučilište u Mostaru postalo jedina institucija u BiH koja ima proveden takav tip infrastrukture za upravljanje elektroničkim identitetima. Tu je naš SUMARUM sustav za e-učenje koji je omogućio svim nastavnicima Sveučilišta izvođenje kolegija u virtualnom okruženju. Osim održavanja samog sustava, SUMIT radi i na edukaciji nastavnog osoblja o radu u sustavu kroz različite radionice.

Niste samo podigli sustav za učenje na daljinu na Sveučilištu nego i osnovnim i srednjim školama. Koji su bili izazovi?

Svim školama koje rade po planu i programu na hrvatskom jeziku napravili smo digitalnu platformu škole.sum.ba, koja do sada ima više od dva milijuna pregleda. Više od 300 nastavnika snima nastavni sadržaj, a svaki nastavnik ima mogućnost preko SUMIT platforme otvoriti virtualnu učionicu. Više od 1000 video materijala do sada je snimljeno. Ponosni smo što smo povezali više od 130 škola u jedinstveni projekt i to ne bi bilo moguće bez Koordinacije ministara obrazovanja, znanosti kulture i sporta županija koje rade po planu i programu na hrvatskom jeziku, na čelu s ministrom Petrom Galčićem, i Odjela za znanost i obrazovanje Hrvatskoga narodnog sabora koji vodi prof. dr. Ivo Čolak. Pohvalio bih suradnju s HT-om Eronet kao tehnološkim partnerom. Također, Zavod za školstvo Mostar i Zavod za odgoj i obrazovanje ZHŽ-a i

INTERVJU: DOC. DR. TOMISLAV VOLARIĆ IT centar SUM-a ima potencijal postati lider u digitalizaciji CIJELE VERTIKALE OBRAZOVANJA

SMATRAMO DA SVEUČILIŠTE U MOSTARU MOŽE POSTATI TEHNOLOŠKO I SNAŽNO SVEUČILIŠTE KOJE ĆE U BUDUĆNOSTI DIKTIRATI SMJER RAZVOJA

U DOGOVORENOM HODOGRAMU KROZ 2021. - 2022. GODINU RADIT ĆE SE NA PROVEDBI APLIKACIJE E-DNEVNIK, E-UPISI, CMS WEB-STRANICA ZA SVAKU ŠKOLU

vanje nastavnika, prostor gdje će SUMIT omogućiti najmodernije tehnologije cijelom obrazovnom sustavu i brinuti se da taj sustav postojano radi. Također, zgradu vidimo kao inovacijski hub gdje želimo spojiti sve razvojne "tech" komponente u zajednici. SUMIT će biti pokretač društva koji će koristiti znanja i kreativnost za stvaranje inovacija. Zgrada će omogućiti i dijeljenje infrastrukture za razvoj. Ovim SUMIT transformira zajednicu u kreativnu ekonomiju. Za razvoj ekonomije i znanosti potreban je tehnološki i strateški skok za koji imamo viziju. Drago nam je da je predsjednik Hrvatskoga narodnog sabora BiH i predsjedatelj Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH dr. Dragan Čović dao punu potporu projektu.

SUMIT čini mali broj suradnika kada se usporedi sa sličnim sustavima u susjednim zemljama. Kako se uspijevate nositi sa svakodnevnim zadacima i izazovima?

U dvije godine rada, s malobrojnom ekipom velikog entuzijazma, SUMIT je postao prepoznatljiv po kontinuiranom osiguravanju stabilnog i kvalitetnog rada e-infrastrukture Sveučilišta u Mostaru. U svom radu SUMIT želi objediniti usluge svojih partnerskih institucija - Sveučilišnog računskog centra Sveučilišta u Zagrebu (Srce) i Hrvatske akademske i istraživačke mreže (CARNET), s kojima imamo suradnju kao pridružena članica. Također, moram pohvaliti mladi tim IT centra koji je, zajedno sa studentima, napravio veliki iskorak i svojim radom stvorio pozitivnu klimu oko IT centra ne samo na Sveučilištu nego u širem okruženju.

Provedene su brojne aktivnosti, a još izazova nalazi se pred SUMIT-om. Kako vidite Centar u budućnosti?

IT centar SUM-a ima potencijal postati lider u digitalizaciji cijele vertikalne obrazovanja, ali potrebni su nam i partneri. Tu, prije svega, smatramo važnom suradnju s HT-om Mostar, CARNET-om te Sveučilišnim računskim centrom (SRCE). Moderno obrazovanje i istraživanje mora imati podršku u IT tehnologijama i jako je bitno raditi na povezivanju Sveučilišta u Mostaru u europski istraživački i visokoobrazovni prostor. Kako bismo bili dio tog prostora, u tehničkom pogledu moramo raditi na provedbi GEANT (europska multi-gigabitna akademska računala mreža) servisa u BiH. Digitalna transformacija obrazovanja uključuje i pojedince. Nije dovoljno samo uvesti digitalnu tehnologiju u obrazovanje, važno je i obrazovati sve sudionike procesa. Glavni izazov SUMIT-a bit će osigurati kvalitetu i održivost svih navedenih i planiranih usluga, što uključuje i njihov razvoj i prilagodbu potrebama sve većeg broja korisnika. Izazov je još veći u području zapošljavanja i angažiranja stručnjaka iz IT područja.

Svim školama koje rade po planu i programu na hrvatskom jeziku napravili smo digitalnu platformu škole.sum.ba, koja do sada ima više od dva milijuna pregleda

HBŽ-a odigrali su veliku ulogu u povezivanju s nastavnicima.

Nakon uspješnoga zajedničkog projekta u krizi prouzročenoj pandemijom, od rujna počinje i digitalizacija osnovnih i srednjih škola. Koji su sljedeći koraci i planovi?

Program digitalizacije škola nudi sustavno i redovito korištenje najmodernije tehnologije u učenju i poučavanju, odgovarajuću infrastrukturu i brojne razvojne digitalne obrazovne sadržaje. Projekt doprinosi učinkovitom i transparentnom upravljanju školom. IT centar SUM-a, uz pomoć strateških partnera, do početka nove školske godine planira omogućiti e-Maticu, odnosno digitalni oblik matične knjige, elektronički identitet učenika i nastavnika, sustav za e-učenje. Također, u dogovorenom hodogramu kroz 2021. - 2022. godinu radit će se na provedbi aplikacije e-dnevnik, e-upisi, CMS web-stranica za svaku školu. Veliki koraci su pred nama, ali samo sinergijom strateških partnera sa Sveučilištem kao nositeljem možemo napravi-

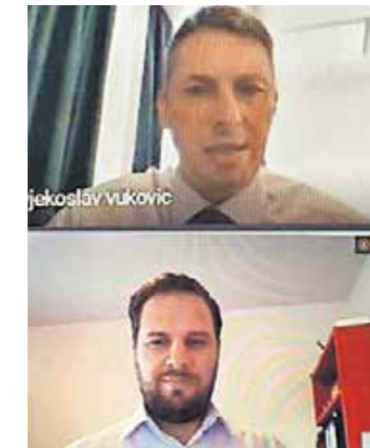
ti značajan napredak u obrazovanju.

Više puta naglašena je potreba za prostornim razvojem Centra, za što je predviđena jedna od zgrada u kampusu u Rodoču. Povoljna je i geografska lokacija, moglo bi se reći strateška.

Sveučilište u Mostaru i kampus u Rodoču nalaze se na specifičnoj geografskoj poziciji. Udaljeno svega 50 km od Europske unije, u Hrvatskoj, te od glavnih destinacija u Europi i šire nije nikada udaljen više od tri sata leta. Ovi su podaci važni za ukupni razvoj cijelog sustava. Smatramo da Sveučilište u Mostaru može postati tehnološko i snažno sveučilište koje će u budućnosti diktirati smjer razvoja. Zbog toga smo se s našim partnerima odlučili dizajnirati projekt IT zgrade u sveučilišnom kampusu u Rodoču. Ideja nam je napraviti IT središte cijele vertikalne obrazovanja. Prostor gdje ćemo raditi dodatno obrazo-

PREDAVANJA I NOVI NAČIN KOMUNIKACIJE

Nastavili praktičnu nastavu online predavanjima

Predsjednik Vanjskotrgovinske komore BiH dr. sc. Vjekoslav Vuković i direktor Tehnološkog parka Intera Vedran Šimunović

Sveučilište u Mostaru održalo je brojna online predavanja kroz nastavu te su studenti i dalje imali uvid "s terena" brojnih gostujućih profesora i stručnjaka iz prakse. Tako su studenti Ekonomskog fakulteta odslušali predavanje kolegija Poduzetništvo gdje su gosti predavači bili predsjednik Vanjskotrgovinske komore BiH dr. sc. Vjekoslav Vuković i direktor Tehnološkog parka Intera Vedran Šimunović. Uz temu "Institucije potpore razvoju poduzetništva", predavači su govorili i o krizi i aktivnostima te mjerama koje se čine ili koje bi trebalo učiniti kako bi se ublažile ekonomske posljedice krize. Online predavanju aktivno je nazočilo gotovo 100 studenata i nastavnika Ekonomskog fakulteta. Osim njih, studenti odnosa s javnošću aktivno sudjeluju u online nastavi, a kako ističu iz Udruge studenata PRUMO, do sada je online predavanja održalo više od deset predavača iz BiH,

Hrvatske, Srbije i Crne Gore. "Uobičajena je praksa Studija odnosa s javnošću involviranje stručnjaka iz različitih profesija u nastavni proces. Svoja iskustva studenti-

Emilija Rabrenović, telenor_cg; Irena Kurtanjek, kompanija Nestle; Lejla Šehić, eMediapatch

Studenti odnosa s javnošću aktivno sudjeluju u online nastavi, a kako ističu iz Udruge studenata PRUMO, do sada je online predavanja održalo više od deset predavača iz BiH, Hrvatske, Srbije i Crne Gore

1500 NASTAVNIKA NA ONLINE TEČAJEVIMA

REZULTAT I POKAZATELJ uspješnih tečajeva više je od 1000 otvorenih e-kolegija

Marko Mlikota

Online nastava bila je novost kako za učenike tako i za nastavnike. U organizaciji Sveučilišta u Mostaru, studenti diplomskog Studija informatike i smjera matematika i informatika, uz mentorstvo dr. sc. Tomislava Volarića i tehničke podrške SUMIT-a, marljivo su radili na osmišljavanju online tečaja za nastavnike koji bi nastavnicima omogućio jasan i jednostavan uvod u korištenje online platforme GSuite za podučavanje, kao i sustav Školarac na kojima je sudjelovalo više od 1500 nastavnika osnovnih i srednjih škola.

Platforma GSuite

Za radionicu koju smo proveli posljednja dva tjedna možemo reći kako je to definitivno novo iskustvo. Bilo je jako zanimljivo, trudili smo se nastavnicima pružiti nova znanja i vještine sadržajima koje smo im pripremili. Nadamo se da je i njima ovo virtualno druženje bilo ugodno iskustvo te da smo im bili od pomoći - kazale su studentice informatike Ivana, Mihaela, Barbara G. i Barbara N. U online tečaju, koji je trajao četrnaest dana, studenti su nastavnicima pripremili pet online lekcija o

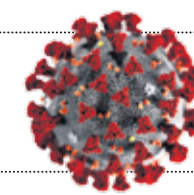

kraju dana pogledati što ste nam pripremili. Imam osjećaj da ćete mi nedostajati - kazala je nastavnica Antonela Jozić iz Osnovne škole "Glamoc".

Sustav Školarac

Školarac je sustav za upravljanje učenjem, odnosno programski alat za izradu e-kolegija, održavanje nastave na daljinu i kombinirane nastave uživo i na daljinu. Školarac je zasnovan na alatu Moodle, programskoj podršci otvorenog koda koji je licenciran i besplatan, što je pridonijelo njegovoj velikoj popularnosti i kontinuiranom razvoju. Kao ishod tečaja, polaznici su mogli samostalno koristiti sustav, kreirati vlastite e-kolegije i virtualne učionice, i preko njih komunicirati s učenicima. Sve pohvale na organizaciji i provođenju ovog tečaja za nas. Smatram da je bio sadržajan za nas koji se prvi put susrećemo s učenjem na daljinu - kazala je Ružica Čorić iz Osnovne škole "Čerin". Polaznici su, unatoč uglavnom prvom susretu s ovakvim sustavom, jako zadovoljni i zahvalni na provedenom tečaju, uspjeli su svladati gradivo i ovladati novim vještinama. Kao rezultat pohađanja tečaja na sustavu su uspješno otvorena 1244 e-kolegija.

ŠKOLARAC JE ZASNOVAN NA ALATU MOODLE, PROGRAMSKOJ PODRŠCI OTVORENOG KODA KOJI JE LICENCIRAN I BESPLATAN

Zemlje

Sedam studenata druge generacije studija medicine na engleskom jeziku ostalo je u Mostaru za vrijeme pandemije koronavirusa - četiri studenta iz Hrvatske, dvoje iz Njemačke i jedna studentica iz Makedonije

KARIJERNO SAVJETOVALIŠTE

Djelovanje ovakvog savjetovališta nužno je za svako moderno sveučilište

Sara Bošnjak

Karijerno savjetovalište Sveučilišta u Mostaru, osnovano akademske 2018./19. u cilju realizacije aktivnosti koje su vezane za rad s budućim, postojećim i bivšim studentima, za vrijeme pandemije COVID-19 nije prestalo sa svojim aktivnostima na čelu s voditeljicom doc. dr. sc. Ivonom Čarapinom Zovko.

Radionice za studente

Jedan od načina rada Karijernog savjetovališta je i organiziranje i vođenje besplatnih interaktivnih radionica, za što su studenti pokazali veliko zanimanje. Prva online radionica bila je o ulozi mrežnog karijernog kapitala u traženju posla na kojoj je sudjelovalo 35 studenata različitih studija Sveučilišta u Mostaru. Nakon toga održane su radionice u suradnji sa Studentskim zborom o dvjema temama: pisanje životopisa i motivacijskog pisma te priprema za intervju za posao. Interes je nadmašio sva očekivanja i broj prijava je bio oko sto. Unatoč tome što je način održavanja online putem, interaktivnost se održava, a dijelom

Radionice i za maturante

Dio budućih radionica namijenjen je srednjoškolcima, odnosno maturantima, budućim brućama. S njima se namjeravaju provesti dvije radionice, jedna o temi odabira studija i kako donijeti karijernu odluku, a druga o psihološkoj pripremi na studij. Nadamo se velikom odzivu te da ćemo olakšati donošenje odluke o izboru studija i pripremi za isti - izjavila je Čarapina Zovko. Karijerno savjetovalište pruža individualno savjetovanje maturanata pri izboru zanimanja, individualno savjetovanje studenata o usavršavanju i razvoju karijere, održavanje različitih radionica sa svrhom pripreme studenata za tržište rada. Djelovanje ovakvog savjetovališta nužno je za svako modernije sveučilište, osobito ako se uzme u obzir veliki broj studenata na Sveučilištu u Mostaru i nepostojanje sličnog centra u regiji.

STRANI STUDENTI POHVALILI ORGANIZACIJU ONLINE NASTAVE I UVJETE STUDIRANJA NA SUM-U

Život u ovako lijepom gradu olakšava i ovu tešku situaciju

Ana Šuman

U Mostaru su se za vrijeme pandemije koronavirusa zatekli i brojni strani studenti, najvećim dijelom studenti medicine na engleskom jeziku.

Sve pohvale

Trenutačno 24 studenta pohađaju studij medicine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta

u Mostaru koji se u potpunosti odvija na engleskom jeziku. Sedam studenata druge generacije studija medicine na engleskom jeziku ostalo je u Mostaru za vrijeme pandemije koronavirusa - četiri studenta iz Hrvatske, dvoje iz Njemačke i jedna studentica iz Makedonije.

Predstavnica studenata prve godine studija medicine na engleskom jeziku Lucija Tabain, uz

pohvalu profesora Medicinskog fakulteta, kazala je:

"Zbog koronavirusa izgubili smo mogućnost slušanja predavanja, odradivanja praktičnih vježbi, kao i polaganja ispita iz anatomije na Fakultetu. Bili smo primorani prebaciti se u virtualni svijet obrazovanja. U početku smo bili skeptični, ali profesori su trudeći se uspjeli iskoristiti sve mogućnosti koje su im na raspolaganju da

Trenutačno 24 studenta pohađaju studij medicine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru koji se u potpunosti odvija na engleskom jeziku

nam što slikovitije približe predmetnu materiju i time nam pruže kvalitetno obrazovanje."

Profesori, Mostar, život...

Ured za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Mostaru, zajedno s osobljem Medicinskog fakulteta te Uredom za međunarodnu suradnju Studentskog zbora bili su u stalnom kontaktu sa stranim studentima te su omogućili da se,

unatoč teškoj i neizvjesnoj situaciji, osjećaju sigurno u Mostaru.

Kako to izgleda kada vas epidemija koronavirusa zatekne više tisuća kilometara daleko od kuće, ispričao nam je i Nijemac Savio Gök:

"Od samog trenutka dolaska ovdje uživao sam i jako sam se dobro provodio. Kada sam prvi put čuo za koronavirus, moram priznati da sam se zabrinuo. Ali,

u Mostaru život ide dalje i ne staje. Zbog velike pomoći koju dobivamo od našeg fakulteta zapravo uopće ne mijenjamo svoje navike. Doista želim zahvaliti Aniti Dragoje i svim profesorima što su nam pomogli da prođemo kroz ova teška vremena. Također, živjeti u ovako lijepom gradu okruženom planinama stvarno olakšava cjelokupnu situaciju."

Studentica prve godine me-

dicine na engleskom jeziku Ana Božić, koja je srednjoškolsko obrazovanje završila na Cliffside Park High Schoolu u New Jerseyu, također ima samo pozitivne riječi za profesore i online izvođenje nastave: "Profesori su super i potrudili su se da nam online iskustvo bude najbolje što može i, osim toga, pozitivna stvar je što smo imali puno više vremena za učiti."

ISKUSTVA IZ PRVE RUKE

ERASMUS - program koji otvara više mogućnosti

Tereza Šušnjara, studentica na razmjeni u Poljskoj

"Go to Erasmus"- they said. It will be fun - they said." I u pravu su bili. Studentska mobilnost na poseban način upotpunjuje studiranje i studentski život, otvara nove mogućnosti te svakoga obogati na poseban način. Široko rasprostranjena mreža sveučilišne suradnje s brojnim europskim sveučilištima jedna je od vodećih karakteristika Sveučilišta u Mostaru. Imajući na umu da, osim što je važan segment studiranja, studentska razmjena prilika je za bolje upoznati sebe i izgraditi se i na privatnom planu te sam odlučila otići u Nysu u Poljsku. Kroz druženje sam upoznala studente iz drugih europskih država i njihove kulture. Osim mene, pozitivna iskustva dijele i kolege iz drugih europskih gradova.

Poljska

"Erasmus mi je omogućio upoznati ljude sa svih strana svijeta. Naučila, vidjela i iskusila sam toliko toga novog i zanimljivog. Definitivno nešto što treba doživjeti! Čak ni pandemija koja me je ovdje zatekla nije uspjela pokvariti moje Erasmus iskustvo i boravak u Poljskoj. Prije karantene i zatvaranja granica imala sam privilegiju obići dosta predivnih gradova i mjesta. Kao jedno od najljepših iskustava ovdje ostala mi je večera na kojoj je prisustvovalo desetak erasmusovaca, a svatko je napravio jelo iz svoje zemlje." Iva Crnjac, studentica elektrotehnike na FSRE

Njemačka

"Trenutačno se nalazim na razmjeni u Paderbornu, u Njemačkoj. Prvi tjedni bili su puno bolji nego što sam očekivala. Nažalost, nastupila je korona i oduzela nam puno prednosti koje ovo sveučilište nudi studentima. Unatoč svemu, našla sam dobro

društvo iz svih krajeva svijeta i zajedno uspijevamo izvući najbolje iz ovog razdoblja. Srećom, Njemačka nije tako teško pogođena, pa možemo putovati, naravno, uz sve restriktivne mjere." Ružica Jozipović, studentica druge godine diplomskog studija engleskog i njemačkog jezika i književnosti

Češka

"Neizmerno nam je drago što smo imali priliku studirati u okviru Erasmus+ programa u Olomoucu, Češkoj Republici. Unatoč pandemiji koja je zahvatila cijeli svijet, ovo iskustvo je neprocjenjivo jer smo upoznali dosta novih ljudi, doživjeli razna iskustva drugih studenata, upoznali i pričali o kulturi naših zemalja te ostali u kontaktu s prijateljima iz drugih država. Sveučilištu u Mostaru zahvaljujemo na mogućnosti za mobilnost, kao i na neprestanoj podršci i riječima potpore kroz cijelu ovu situaciju." Marko Galić i Marijana Pandža, njemački jezik i književnost

Španjolska

"Imao sam i ranije priliku sudjelovati u programima mobilnosti pa sam odlazeći u Granadu već znao kako razmjena funkcionira. Kako sam španjolski dovoljno svladao, mogu samostalno komunicirati, radim, istražujem za diplomski i, naravno, pratim predavanja online. Budući da sam ovdje došao raditi magistarski rad, s mentorima sam dosta pričao o poslovnim idejama. Čak su mi se otvorile neke poslovne mogućnosti." Zdravko Grubišić, računarstvo, FSRE "Unatoč nastaloj situaciji, nije bilo velike panike u Jaénu. Završetkom karantene ljudi se polako vraćaju na ulice i u parkove koji su se otvorili prošlog tjedna. Između stanki u pripremi ispita i online predavanja, vrijeme provodimo u društvu ostalih studenata na

razmjeni, a otkad je ukinuto ograničeno kretanje, dane ispunjavamo i obilazjenjem dijelova grada koje dosad nismo uspjeli posjetiti. Nadam se da će mi se pružiti prilika da se vratim u Andaluziju jer je uistinu prelijepa, a ostali smo uskraćeni za putovanja i uživanja u svemu što ta regija pruža." Andrea Brkić, strojarstvo, FSRE

Studentska mobilnost ne mora nužno biti u neke nama udaljene države. Tako su kolege Vlado i Renata odabrali Hrvatsku i Sloveniju za svoje mobilnosti.

Hrvatska

"Smještena sam u Studentski dom Stjepana Radića (na Savi), koji je poznat po najboljim zabavama, tako da ni u vrijeme karantene, kad je tu jako malo ljudi, zabave nije nedostajalo, pogotovo za nas erasmusovce, a ima nas iz niza zemalja središnje, istočne i zapadne Europe, od Meksika, Brazila i Južne Koreje. Živim s kolegama iz Crne Gore i koliko god se lako razumijemo, gotovo svaki dan se nađe neka riječ ili izraz za koju ja ili oni ne znamo značenje pa se na kraju uvijek smijemo tome. Tako da je jako zanimljivo vidjeti neke male razlike kojih inače nismo ni svjesni." Renata Jurić, strojarstvo, FSRE

Slovenija

"Moje odredište za Erasmus razmjenu je Maribor. Iako sam na tehničkom fakultetu, a sada se nastava izvodi online, moram istaknuti dobru organizaciju Fakulteta jer su se jako dobro snašli u novonastaloj situaciji. Nadam se da ću riješiti većinu ispita u idućih nekoliko dana i time zaokružiti ovaj dio moga studiranja koji me je obogatilo novim iskustvima, poznanstvima i mogućnostima." Vlado Grubišić, strojarstvo, FSRE

ŠIROKO RASPROSTRANJENA MREŽA SVEUČILIŠNE SURADNJE S BROJNIM EUROPSKIM SVEUČILIŠTIMA JEDNA JE OD VODEĆIH KARAKTERISTIKA SVEUČILIŠTA U MOSTARU

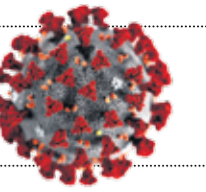

Početkom ovog semestra 27 studenata boravilo je u inozemstvu u okviru Erasmus+ mobilnosti. Ured za međunarodnu suradnju sa svima je stupio u kontakt te im ponudio pomoć prilikom povratka

Do danas deset studenata vratilo se svojim kućama ili su ostali kod obitelji u Hrvatskoj, a 17 studenata ostalo je u inozemstvu (4 u Španjolskoj, 4 u Poljskoj, 3 u Hrvatskoj, 2 u Češkoj, 2 u Sloveniji, 1 u Njemačkoj, 1 u Belgiji). Studenti koji su se vratili dalje sudjeluju u mobilnosti, prate online nastavu i ispunjavaju ostale obveze

Sa svim studentima preko Ureda za međunarodnu suradnju Sveučilište je u kontaktu. Svi se osjećaju dobro, predavanja prate online i nemaju problema sa smještajem ni opskrbom

- Studenti u Češkoj testirani su dva puta zbog pojave virusa u studentskom domu, nalaz negativan
- Nekoliko ih se ponovno prijavilo na natječaj i za iduću akademsku godinu
- Sveučilište je ponudilo financijsku jednokratnu pomoć (dvoje ju je iskoristilo)
- Svima koji su ostali isplaćena je jednokratna pomoć od 600 maraka preko Agencije za mobilnost
- Struktura po fakultetima (27): FSRE -8, FF -7, APT -6, EF -4, FPMOZ -2

Viktor Kolobara i Doris Popović

TIM PRAVNOG FAKULTETA

Prestižno natjecanje: Sveučilište u Mostaru među 50 najboljih u svijetu

Marko Mlikota

“Neizmerno sam ponosan na činjenicu da smo uspjeli svrstati Sveučilište u Mostaru među 50 najboljih sveučilišta na svijetu te tako pokazati veliki potencijal koji leži u mladim ljudima na našim prostorima”, riječi su kojima student završne godine diplomskog studija Pravnog fakulteta Viktor Kolobara opisuje sudjelovanje na prestižnom Vis Moot natjecanju. Viktor je na natjecanju sudjelovao s kolegicom Doris Popović, a za ostvarivanje značajnog rezultata bilo je potrebno proći kroz sve njegove faze tijekom godina. U ranijim fazama natjecanja odnio je titulu najboljeg govornika.

Na natjecanju su radili na dobivenom fiktivnom slučaju. Nastupom na Vis Mootu, tvrdi, uspjeli su dokazati da su već kao studenti sposobni raspravljati i rješavati kompleksne pravne probleme te stati rame uz rame s prestižnim svjetskim sveučilištima. Konkurencija je, kaže Viktor, bila velika.

“Iznimno mi je zadovoljstvo što smo isključivo svojim radom i voljom uspjeli nadvladati postavljene prepreke te tako predstaviti Sveučilište u najboljem svjetlu i izvan granica BiH”, rekao je izvrsni student. Osnovna znanja potrebna za natjecanje svladana na fakultetu, kaže Viktor, bila su im dobra podloga, koja je nadograđena detaljnijim izučavanjem međunarodnog prava.

Uspjeh, otkriva, znači mu priznanje za višemjesečnu predanost i rad koje su utkali u ovaj projekt, a smatra ga i najboljim mogućim načinom završetka svog studija. No, Viktor se navikao na odlični akademski uspjeh, dobivajući za to nagrade. One su, tvrdi, potvrda uspješnog rada te poticaj da ubuduće bude još bolji.

VIKTOR-KAO IZA BILO KOJI DRUGI USPJEH, ODREĐENA DOZA ODRICANJA JE NUŽNA. NO SMATRAM KAKO JE KLJUČ U DOBROJ ORGANIZACIJI

AGRONOMSKI I PREHRAMBENO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

Održavanje nasada na pokušalištu uz sve mjere opreza

U dane kada je koronavirus usporio tempo života, priroda je svoj tempo nastavila punim plućima. To za sobom nosi i poslove koji su ubičajeni za naše podneblje, održavanje obradivih površina i nasada, što je neodgodivo. Tako su nastavnici i asistenti Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Mostaru intenzivno radili i provodili potrebne agrotehničke mjere u voćnjacima i vinogradu na pokušalištu u Rodoču, poštujući sve mjere Kriznog stožera. - Uvođenjem privremenih mjera na samom početku pandemije javio se i problem održavanja pokušališta koje je bitan segment

u nastavnom procesu. Zahvaljujući angažiranju i velikom trudu nekolicine nastavnika na pokušalištu, u nasadima voćaka, vinove loze, ljekovitog i aromatičnog bilja provedene su i još se provode sve potrebne agrotehničke mjere, tako da pokušalište spremno čeka povratak studenata kako bi do kraja ovog semestra završili programom predviđene nastavne aktivnosti – izjavio je prof. dr. Ivan Ostojić, dekan Fakulteta.

Pokusni nasadi u Rodoču podignuti su u cilju da se studentima omogući obavljanje vježbi i praktične nastave iz različitih modula preddiplomskog i diplomskog

STUDENTSKI ZBOR SVEUČILIŠTA U MOSTARU

U vrijeme pandemije studenti pomažu budućim studentima

Marija Lovrić, predavačica iz matematike

Vladimir Vegar

Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru u vrijeme pandemije prozročene koronavirusom nije stao sa svojim aktivnostima, samo ih je prilagodio virtualnom okruženju. Najveća aktivnost Studentskog zbora iz godine u godinu jesu besplatni tečajevi na kojima je cilj studentima ponuditi što kvalitetniji edukacijski sadržaj i mogućnost za usvajanje novih ili usavršavanje već postojećih znanja. Ove godine studentima je u ponudi bilo dvanaest tečajeva, kao što su tečajevi engleskog jezika, njemačkog, talijanskog, francuskog jezika, španjolskog jezika, ruskog jezika, autoCAD-a, informatike, grafičkog dizajna, plesa, gitare i statistike.

- Iako smo studentima ponudili dvanaest tečajeva, pokrenuto je njih deset, a svi predavači su naši studenti. Tečajevi se neometano odvijaju online preko Google Meeta te sveučilišnog sustava za e-učenje SUMARUM za više od tisuću studenata. Prema povratnim informacijama i studenata i predavača, tečajevi se odvijaju neometano - kazao je Željko Perković, predsjednik Studentskog zbora Sveučilišta u Mostaru.

“Studenti za buduće studente”

Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru također je zajedno s Centrom za informacijske tehnologije -SUMIT-om organizirao pripreme za upis na fakultet za maturante koji rade po nastavnom planu i programu na hrvatskom jeziku.

Perković je izjavio kako su mentori u ovom trenutku, kada govorimo o obrazovanju, zasigurno najugroženija skupina, budući da

Željko Perković, predsjednik Studentskog zbora

Vlatka Ivanković, maturantica

Neke aktivnosti Studentskog zbora zbog novonastale situacije neće se održati

uskoro planiraju upisati neki od fakulteta. “Pronašli smo studente s raznih ustrojbenih jedinica Sveučilišta koji su bili spremni biti predavači na tečajevima i pomoći budućim studentima pa smo sljedom toga sa SUMIT-om pokrenuli pripreme. Otdud dolazi naš slogan ‘Studenti za buduće studente’”, naglasio je Perković.

Reakcija javnosti na ovaj projekt bila je pozitivna te trenutno više od 550 maturanata pohada online pripreme za upis na fa-

kultet, a jedna od njih je i Vlatka Ivanković.

Iskustva

“Na pripremama iz njemačkog jezika, koje su zaista kvalitetne te se održavaju dva puta tjedno, zajedno učimo, radimo, ponavljamo i spremamo se za prijamne ispite i godine fakulteta. Izabrala sam pripreme iz njemačkog jezika zato što želim upisati taj smjer na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru jer Sveučilište

u Mostaru moj je izbor”, kazala je Vlatka Ivanković, maturantica iz Mostara.

Čak 415 maturanata prijavilo se za pripreme iz matematike koje se održavaju pomoću Google Meet aplikacije dva puta tjedno. “Na predavanjima s učenicima prolazimo kroz zadatke s primjerima razredbenih ispita te odgovaramo na sva njihova pitanja. Osim toga, na platformu za e-učenje ‘Školarrac’ postavljenu su materijali za samostalni rad, zadaće i testovi za samostalnu provjeru znanja. Pripreme za sada idu odlično, mi smo jako zadovoljni interakcijom s učenicima, a i od njih smo dobili samo pozitivne povratne informacije. Osim pitanja vezanih za matematiku, na raspolaganju smo im za sva pitanja vezana za upise na fakultet i samo studiranje te smatram kako je ovo odlična prilika za sve maturante da iskoriste slobodno vrijeme i olakšaju si upise na željeni fakultet - izjavila je Marija Lovrić, jedna od predavačica iz matematike.

Neke od aktivnosti Studentskog zbora Sveučilišta u Mostaru, kao što su razne edukacije, predavanja, izložbe, promocije, večeri poezije, razmjene studenata, stručne prakse te razne sportske aktivnosti kao što su malonogometna liga, turnir u košarci, rukometu, šahu, nažalost, zbog novonastale situacije neće se održati u planiranom vremenu, odnosno do ljeta. Međutim, studenti Sveučilišta nadaju se kako će te aktivnosti nadoknaditi najesen, dok će neke radionice poput radionice zdrave hrane, kako napisati životopis i motivacijsko pismo, održati online u idućim danima.

Studenti SUM-a izrađivali zaštitne vizire za medicinsko osoblje

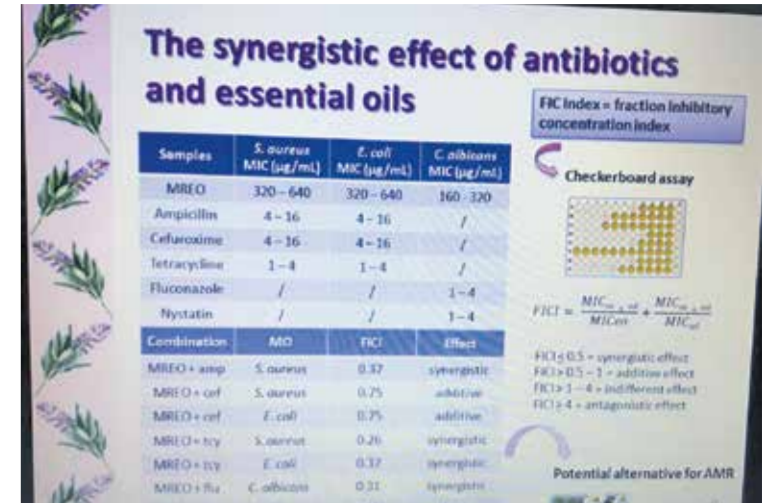
Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru (SUM) i studenti Fakulteta strojarstva, računarstva i elektrotehnike SUM-a pokrenuli su akciju izrade zaštitnih vizira za medicinsko osoblje. Jedna od inicijatora ovog projekta predsjednica Studentskog zbora FSRE Laura Bogdan, koja je uz kolegu Antonija Raića pokrenula realizaciju u Mostaru. U projektu je sudjelovalo 15-ak studenata uz potporu dekana izv. prof. dr. sc. Željka Stojkića. “Atmosfera u radionici uvijek je bila vesela, a najveće zadovoljstvo je vidjeti osmijeh na licima ljudi kojima uručimo vizire. To nam

bio vjetar u leda da neumorno nastavimo s radom i pomognemo u borbi protiv koronavirusa”, izjavila je Bogdan. Predsjednica Studentskog zbora Laura Bogdan zahvaljuje svim sudionicima ove akcije: “Velika hvala svim mojim kolegama i tvrtkama koje su nam odlučile pomoći posudbom 3D printera i financijskom potporom. Zadovoljstvo nam je što smo bili u prilici pomoći medicinskom osoblju kako bi nastavilo raditi ono što najbolje zna, čuvati sve nas i naš Mostar!”

Cambridge University Press omogućio slobodan pristup Sveučilištu

S više od 2000 naslova zbirki e-udžbenika i priručnika Cambridge University Press uključio je i SUM među brojna sveučilišta koja besplatno mogu koristiti ovaj sadržaj iz svih znanstvenih područja te je tako mnogim studentima olakšao učenje i pisanje radova. Pristup Cambridge Core platformi aktivira se prijavom u sustav SUMARUM te je nakon toga u desnom izborniku na početnoj stranici sustava SUMARUM potrebno odabrati poveznicu Cambridge Core. Popis naslova na koje Sveučilište ima pristup može se pogledati na www.cambridge.org, a slobodan pristup ovim zbirkama omogućen je do 31. svibnja za registrirane ustanove. (Kristina Gadže)

STUDENTI FARMACIJE SUDJELOVALI U MEĐUNARODNOM PROJEKTU

Održan prvi virtualni kongres na SUM-u

Anamarija Ivanković

“Revolucija mikroba, po našem saznanju, prvi je virtualni farmaceutski kongres u BiH, a zacijelo prvi na SUM-u. Na kongresu su obrađene različite teme vezane uz farmaceutski pristup bolestima prouzročeni virusima i bakterijama”, kazao je jedan od predavača na kongresu i asistent na Farmaceutskom fakultetu mag. pharm. Martin Kondža.

Revolucija mikroba

Kongres pod nazivom (R)evolution of Microbes – (R)evolucija mikroba obuhvatio je tri zemlje, 150 sudionika i sedam predavača koji su iznosili nove spoznaje o aktualnim temama s područja farmaceutskih znanosti, mikrobiologije i virologije, s interdisciplinarnog motrišta.

Govorilo se o modernim antivirusnim lijekovima, na koji način oni ostvaruju svoje djelovanje te u koje svrhe se mogu koristiti. Također, bilo je riječ o bolničkim infekcijama, modernim antiviral-

nim lijekovima, ponovnom otkriću terapije bakteriofazima, terapiji rekombinantnim probioticima, eteričnim uljima u borbi protiv antibiotske rezistencije, iskustvima ljekarnika u jeku pandemije SARS-CoV-2 virusa te pogledu i izazovima farmaceutске industrije na antibiotsku rezistenciju.

Lijek za COVID-19

“Posebice smo obradili SARS-CoV-2 virus te utvrdili da je zapravo lijek favipiravir učinkovitiji od drugih lijekova u liječenju infekcije. Naša zemlja je, prema mojim informacijama, donacijom japanske vlade opskrbljena ovim lijekom”, ističe Kondža.

S kolegama iz Hrvatske i Slovenije studenti Farmaceutskog fakulteta SUM-a preko svoje matične organizacije, Studentskog zbora Farmaceutskog fakulteta, sudjelovali su u međunarodnom projektu EURO Sub Regions Project pri Međunarodnoj udruzi studenata farmacije (International Pharmaceutical Students' Federation).

Kongres pod nazivom (R) evolution of Microbes - (R)evolucija mikroba obuhvatio je tri zemlje, 150 sudionika i sedam predavača

6. sveučilišna klauzura (1. on line klauzura)

DIGITALNA TRANSFORMACIJA OBRAZOVANJA

V2.0

uz suradnju s Koordinacijom ministara obrazovanja, znanosti, kulture i športa županija u kojima se nastavni planovi i programi izvode na hrvatskom jeziku.

PROGRAM

POZDRAVNI GOVORI:

- **prof. dr. Zoran Tomić**, rektor Sveučilišta u Mostaru
- **prof. dr. Damir Boras**, rektor Sveučilišta u Zagrebu
- **prof. dr. Dragan Primorac**, hrvatski liječnik i znanstvenik

1. PANEL: SVEUČILIŠTE U MOSTARU U PANDEMIJI KORONA VIRUSA

- **prof. dr. Sanja Bijakšić**, prorektorica za međunarodnu suradnju
- **prof. dr. Ivan Ostojić**, dekan Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta
- **prof. dr. Stjepan Skoko**, dekan Akademije likovnih umjetnosti
- **doc. dr. Nikola Papac**, prodekan Ekonomskog fakulteta
- **prof. dr. Mario Vasilj**, dekan Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti
- **prof. dr. Željko Stojkić**, dekan Fakulteta strojarstva, računarstva i elektrotehnike
- **prof. dr. Dragan Babić**, prodekan Fakulteta zdravstvenih studija
- **prof. dr. Monika Tomić**, dekanica Farmaceutskog fakulteta
- **prof. dr. Ivica Musić**, dekan Filozofskog fakulteta
- **prof. dr. Maja Prskalo**, dekanica Građevinskog fakulteta
- **prof. dr. Milenko Bevanda**, dekan Medicinskog fakulteta
- **prof. dr. Alena Jurić**, prodekanica Pravnog fakulteta
- **Željko Perković**, predsjednik Studentskoga zbora Sveučilišta u Mostaru
- **doc. dr. Marko Odak**, član SUMIT-a

2. PANEL: DIGITALIZACIJA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA

- **prof. dr. Ivo Čolak**, prorektor za znanost i razvoj Sveučilišta u Mostaru i voditelj Odjela za znanost i obrazovanje Hrvatskog narodnog sabora
- **Petar Galić**, voditelj Koordinacije ministara obrazovanja, znanosti, kulture i sporta županija koje rade po planu i programu na hrvatskom jeziku
- **dr. sc. Andrijana Prskalo Maček**, zamjenica ravnateljica CARNET-a
- **Željko Čorić**, ravnatelj Zavoda za školstvo Hercegovačko-neretvanske županije
- **Jadranka Bošnjak**, ravnateljica Zavoda za odgoj i obrazovanje Županije Zapadnohercegovačke i Hercegbosanske županije
- **Slaven Pehar**, direktor *Školske naklade*
- **Ana Babić**, direktorica naklade ALFA

3. PANEL: DIGITALNA TRANSFORMACIJA OBRAZOVANJA

- **doc. dr. Tomislav Volarić**, voditelj Centra za informacijske tehnologije SUM-a
- **dr. sc. Zoran Bekić**, ravnatelj Sveučilišnog računskog centra Srce
- **dr. sc. Sandra Kučina Softić**, voditeljica Centra za e-učenje u Sveučilišnom računskom centru Srce

4. PANEL RASPRAVA:

Sudionici: doc. dr. Tomislav Volarić, Petar Galić, dr. sc. Zoran Bekić, dr. sc. Andrijana Prskalo Maček, dr. sc. Franjo Takač, doc. dr. sc. Goran Kraljević - član Uprave HT Eronet

ZAKLJUČCI I ZATVARANJE KLAUZURE

21.5.2020. u 12h
www.sum.ba

